

Könyvrestaurálás a főiskola könyvtárában

Évek óta foglalkoztatott az értékes, 1945 előtti muzeális állományunk védelme. Az Eötvös József Főiskola Könyv- és Médiatárában folyamatosan pályázunk, és sikeres pályázatainknak köszönhetően elképzeléseink egy részét megvalósíthatjuk. Ezek a pályázatok teszik lehetővé, hogy az OSZK-Soros Könyvrestaurátor Műhelyben a szakemberek a legértékesebb könyveink eredeti állapotát a legteljesebb mértékben visszaállítsák.

2002 óta minden évben nyertünk pályázati támogatást a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Kollégiumától egyedi dokumentumok restaurálására, 2005 óta pedig helyszíni állományvédelmi munkákra.

Mivel ez a munka nagyon időigényes és drága alapanyagokat használnak fel, ami egy-egy könyvnél akár több százezer forintot is jelenthet, évente kettő-tíz könyvnél többet ezzel a módszerrel restaurálni nem tudunk. A főiskola vezetői támogatnak bennünket az önrész vállalásával is, ennek és a pályázatoknak köszönhetően az évek során harmincegy könyvet felújítottunk.

Egy-két darabot már több alkalommal bemutattunk, de az elkészült színvonalas munkákat teljes egészében 2007 júliusában láthatták először az érdeklődők egy kiállítás keretében.

Az egyik legjelentősebb könyvünk Werbőczy István Tripartituma. Az 1696-ban Nagyszombaton kiadott mű a feudális jogrendszert a köznemesi érdekek szerint jeleníti meg. Bár törvényerőre sosem emelkedett ez a joggyűjtemény, mégis a XIX. századig meghatározó maradt a magyar jogrendszerben.

A legkisebb méretű könyvünk egy Regnault nevű szerző által Párizsban, 1767-ben megjelentetett mű, Instructions pour la premiere communion címmel. Ez a XVIII. századi francia nyelvű kis könyvecske egész

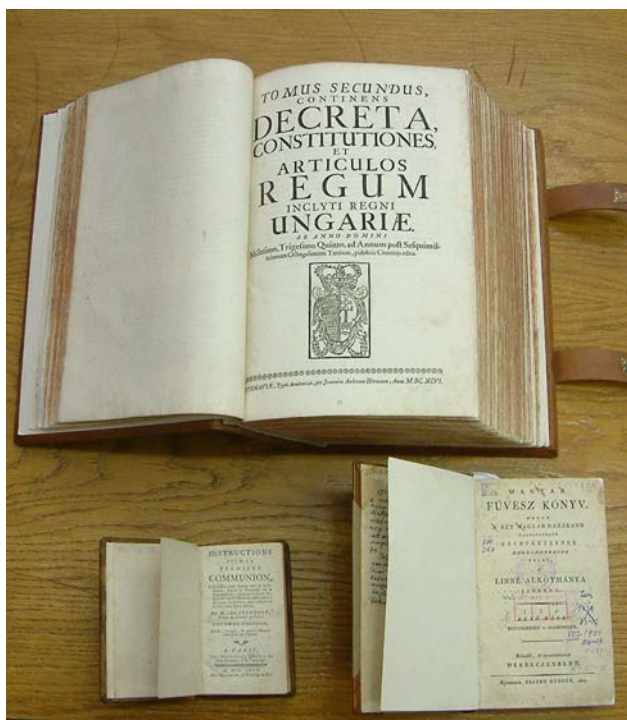
kecskebőr kötésű, kézzel írott bejegyzésekkel ellátva, első áldozással kapcsolatos információkat tartalmaz, s a gyerekek katolikus nevelését végző tanítóknak szólt.

Az egyik legérdekesebb könyvünk az 1807-ben Debrecenben kiadott fűvészkönyv, melynek értelmi szerzője Diószegi Sámuel (debreceni prédikátor). Mivel Diószegi nem volt olyan ügyes tollforgató, a mű megírását barátjára, Fazekas Mihályra bízta, aki a Lúdas Matyi szerzője is. Ez a könyv a magyar tudományos szakirodalom kezdetének felbecsülhetetlen értékű emléke.

Az OSZK-Soros Könyvrestaurátor Műhely kötéseti munkával is foglalkozik. Intézményünk számára nagyon fontos a régi évkönyveink hiánytalan megőrzése. Sikerült az összes megjelent értesítőt beszerezni, majd bekötetni. Ezek a kiadványok nagy jelentőségűek kutatóink számára, hiszen jelen pillanatban is hárman írják az intézmény történetét. Történeti szempontból nélkülözhetetlenek az évkönyvek, és a legfontosabb alapforrásoknak számítanak.

A harmadik fontos tevékenységünk a helyszíni állományvédelem. Ez azt jelenti, hogy a restaurátor műhely munkatársai nyaranta két hétre egy kis műhelyt alakítanak ki a bajai főiskola könyvtárában. Azoknak a könyveknek, amelyeket nem tudunk teljes mértékben restaurálni,

A versenyképes könyvtáros szakmai és emberi kvalitásai

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) szeptemberben elindult előadásorozatának központi témája a versenyképesség, a kompetencia. A téma aktuális, mivel a megváltozott szakmai környezetben komoly igény merült fel a könyvtári és információs foglalkozások újraértékelésére, minősítésére.

A CERTIDoc nevű európai minősítési rendszer a könyvtáros és információs szakma számára nyújtja ezt a lehetőséget. A CERTIDoc a mintegy harminc európai ország szakmai szervezetére kiterjesztett felmérésből indult el, ehhez a munkához az Európai Közösség Leonardo da Vinci-projektje nyújtott anyagi támogatást. A projekt 2004-ben megjelentette a LIS Euroguide 2. átdolgozott kiadását, ami napjainkban már tíz nyelven, köztük magyarul is hozzáférhető. A minősítési rendszer 2005 novemberétől működik.

A CERTIDoc célja, hogy európai méretekben egységes minősítési rendszert teremtsen a könyvtári és információs szakemberek számára, nagyobb szakmai átláthatóságot, jobb imázst és könnyebb szakmai mozgást ígér. Biztosítja a diplomák, a felkészültség és a szakmai tapasztalat kölcsönös elismertségét, többek között a szabad munkavállalást az Európai Unióban.

Miért van szükség minősítésre? Az internet és a számítástechnika technológiai vívmányaival rohamosan megváltoztak a könyvtári szakmával szemben támasztott követelmények. Az új könyvtári környezet új dokumentációs területeket teremtett, új elvárásokkal (új feladatkörök, új igények, marketing, ár, értéktérlemelés...).

A könyvtárosoknak, információs szakembereknek alkalmazkodniuk kell az új elvárásokhoz, be kell bizonyítaniuk rátermettségüket, kompetenciájukat és képességeiket. Napjainkban a már megszerzett végzettségek nem mindig elegendőek a kompetenciák által támasztott igények kielégítésére.

Miért kell bizonyítani a képességeket? A megváltozott könyvtári környezetben a több éve szerzett diplomák elévülnek, bizonyos területeken több a képesítés nélküli dolgozó, akik a gyakorlatban szerzett tudásukat a minősítéssel kamatoztatni tudják. A továbbképzések nem

megpróbáljuk megőrizni az állapotukat úgy, hogy tovább ne rongálódjanak és a kutatók számára használhatóvá váljanak. Minden kötetet kézbe vettek, tisztítottak, a kiesett lapokat felfűzték, a leszakadt sapkákat és a szakadt nyílásokat javították, az eredeti vászonkötéseket megőrizték, visszarakasztották, új gerinclemez és vászon felrakásával a szétesett köteteknek puhatáblás, kötés palliumot készítettek.

A két hét során ebben az évben is szerveztünk egy-egy nyílt napot. Az olvasók megtekintették a kiállítást és bepillanthattak a restaurátorok munkájába, beszélgetést is kezdeményezhettek velük, illetve kérdéseikre szakszerű választ kaphattak.

A fiatal szakemberek az idén végeztek a Magyar Képzőművészeti Egyetem restaurátor szakán, így friss elméleti ismereteiket és sokéves tapasztalataikat nagy érdeklődéssel hallgatták látogatóink.

Pályaválasztás szempontjából nagyon sok gyereket érdekelt ez a szakma. Sőt kötéssel, nyomdászattal foglalkozó kollégák is meglátogattak bennünket, és nagy figyelemmel – egyesek órákat a könyvtárban töltve – követték ezt a művészi szinten végzett, érdekesítő kézműves munkát.

Reméljük, hogy ennek folytatása lesz, és még évekig számíthatunk a pályázati és fenntartói támogatásokra annak érdekében, hogy elődeink szellemi értékeit méltóképpen megőrizhessük.

Majorné Bodor Ilona

minden esetben fedik az igényeket. A szakmai kompetenciák nem érvényesülnek kellőképpen, viszont a szakmai követelmények egyre növekednek, és az új generáció a friss diplomával komoly konkurenciát jelent.

Kik érdekeltek a minősítésben? A minősítés minden könyvtári és információs szakemberre vonatkozik, legyen általános vagy speciális képesítésű, diplomás vagy diploma nélküli.

A minősítés önkéntes alapon működik, nem kötelező a szakma gyakorlásához. Nem egyenértékű az akadémiai diplomákkal, és nem a friss diplomásokra vonatkozik. Rendszeresen újra kell értékelni, mivel öt évig érvényes.

LIS Euroguide (Eurokompetenciák gyűjteménye)

Az új könyvtári környezetben az új igényeket kielégítő, új kompetenciákkal rendelkező könyvtárosokra van szükség. A kompetenciagyűjtemény felvázolja a szakma naprakész igényeit harminchárom szakterületre és húsz tulajdonságra felosztva.

A kompetenciagyűjtemény meghatározza minden foglalkozás, illetve felelősségi szint profilját, behatárolja a minősítési szinteket az adott munkakörben. Javaslatokat tesz a szükséges továbbképzésre, illetve javaslatot tesz a kiinduló képzés szintjére.

A minősítés szintjei:

- könyvtári, információs asszisztens,
- könyvtári, információs technikus,
- könyvtári, információs menedzser,
- könyvtári, információs szakértő.

A minősítés feltételei:

- a jelölt legalább hároméves szakmai gyakorlattal rendelkezzen könyvtári-információs területen, illetve öt éves gyakorlattal, ha a szakértői szintet kéri,
- ismeri a szakma alapjait és ismeretei naprakészek,
- önértékelést végez a LIS Euroguide harminchárom szakterülete alapján és ismereteit dokumentumokkal igazolni is tudja.

A vizsgáztatás háromtagú, nemzetközi értékelőkből álló zsűri előtt történik. A minősítés joga a CERTIDoc konzorcium három tagját illeti: a francia ADBS-t, a német DGI-t és a spanyol SEDIC szakmai szövetség minősítő bizottságát. *A minősítés a szakmai és gyakorlati ismeretek értékelésén alapszik, nem az akadémiai tudásra épül.*

Milyen előnyökkel jár a minősítés? A minősítés előnyt jelent a szakmának és az egyénnek egyaránt, de előnyös lehet a munkáltatónak és a felhasználónak is.

A szakember számára a minősítés európai elismerést, szakmai előrelépést jelent, álláskeresésnél fontos érv lehet. A munkáltatóval, felhasználóval szemben megnövekedett szakmai bizalmat képvisel a könyvtáros. *A minősítés hozzájárul a szakma átláthatóságához.*

A szakma számára előny, hogy jobban körvonalazza az alkalmazottak kompetenciáit, így a munkáltató jobban tud ezekre építeni, illetve segíteni tudja továbbképzésüket. A minősített alkalmazottak a szabvány előírásainak is megfelelnek, és javítják az intézmény imázsát.

A LIS Euroguide előnye: A LIS Euroguide a minősítésre való felkészülésen kívül is hasznos, mindennapi eszköze lehet a könyvtáros és információs szakembernek.

Többféle felhasználási lehetőséget nyújt: segédeszköz az életrajz készítésében, a munkafolyamatok precíz megfogalmazásában az aktuális terminológiával; a könyvtárost rávezeti az önértékelésre (a könyvtáros tisztábban láthatja saját képességeit, reálisabban pályázhat új állásra, nyitottabban tárgyalhat munkakörülményeiről, nagyobb önbizalommal vághat neki az új kihívásoknak). Az önértékelés műfajának egyik célja, hogy önbizalmat adjon a saját kompetenciák felismerésével.

A munkáltatók mellett a szakma érdeke is, hogy a HR-szakemberek is közelebbről megismerjék a könyvtáros-információs szakmát, a különböző „profilokat”, hogy tisztábban lássák, mit is várhatnak el attól a szakembertől, akit alkalmaznak.

Mint a CERTIDoc-projekt európai gyakorlata mutatja, több országban a továbbképzésekbe, illetve az egyetemi oktatásba építik be a LIS Euroguide-ot. A francia ADBS könyvtári szövetség már évek óta a követelményrendszer alapján állítja össze évi továbbképzési programját, követve annak szerkezetét. Így a könyvtárosoknak könnyebb „beilleszteni” kompetenciájukat a megfelelő szintre.

Európai körkép

A CERTIDoc két úton kezd elterjedni Európában:

- minősítés formájában – Olaszország, Franciaország, Belgium, Románia
- LIS Euroguide hasznosítása az oktatásban és a továbbképzésben – Portugália, Spanyolország, Franciaország.

Jelenleg a CERTIDoc tizenegy európai országban jelenik meg valamilyen formában.

Közép- és Kelet-Európában is jelen van, hiszen a LIS Euroguide már cseh, horvát, magyar és román nyelven is beszerezhető.

A Versenyképes ország – versenyképes könyvtáros címmel meghirdetett konferenciasorozat célkitűzése, hogy a hazai projektek mellett más európai példákat, így a CERTIDoc-ot is bemutassa, népszerűsítse. A több hónapon át tartó, különböző közegekben lejátszódó roadshow-k jó alkalmat teremtenek arra, hogy a könyvtári és információs szakma a CERTIDoc

magyarországi elterjesztésének igényét és módját felmérhesse. (*Grebót Ágnes*)

Forrás:

<http://www.adbs.fr/site/carrieres/certifier/atout.php>

<http://www.certidoc.net>

Sutter, E (2007): Préparation des candidats à l'eurocertification, Bucarest 26/04/07 p. 54

LIS Euroguide, kompetenciák, tulajdonságok, minősítési szintek, 2007 Könyvtári Intézet, p. 133 ISBN: 978-963-201-627-6

Meyriat, J.: CERTIDoc: achèvement d'un projet, la mise en route d'un système, Documentaliste -SI, octobre 2004, vol. 4-5, p. 243

Sutter, E.: L'eurocertification prend de l'ampleur, Documentaliste-SI, février 2007, vol. 44, n° 1 p. 5

Meyriat, J.: Coopération européennes pour la promotion des professionnels de l'I&D et de leurs compétences, Documentaliste -ID, avril 2007, vol. 44, n° 2 p.171–174

„Versenyképesség, változó könyvtár – változó szemlélet”

A szakmai fórumokon és a képzésben évek óta hangoztatott fogalmak jelentőségét mi sem mutatja jobban, mint a Versenyképes könyvtár – versenyképes könyvtárossal című, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) által szervezett rendezvénysorozat. A szervezők hat helyszínen várják az érdeklődőket, igyekezve tehát eljutni minden régióba (program: www.mke.oszk.hu), hogy az elméleti sikon már évek óta „működő” szemléletet személyesen osszák meg a szakmával.

A könyvtár szerepe végérvényesen megváltozott. Ehhez a szerephez egy változó, nyitott, izgalmas és modern könyvtár jár, új szolgáltatásokkal, új látásmóddal. Szakmai alapjaiból, évszázadnyi színvonalából nem engedve kell beengedni a versenyképesség megteremtéséért az üzleti szemléletet a könyvtár kapuin, kell kiszolgálni a régi-új olvasót, ennek megfelelően kell külső és belső kommunikációját, kapcsolatkezelését átalakítani. Nemcsak megnyílni kell azonban, hanem ezt a nyitottságot meg is kell mutatni, tudatosítani, a hagyományos szolgáltatások mellett a változást is el kell adni.

A könyvtárak legtöbbje számára még az új, üzleties PR kiváló eszköze a promóciós termékek előállítását, valamint azok aktív használata a fenntartó–olvasó–szakma háromszögben. A közgyűjtemények eddig kevésbé voltak birtokában ezen lehetőségeknek, nem is mindig engedhették meg maguknak. Ezen igyekszik változtatni a RameX Reklámügynökség, mely a mellékelt projektben ajánlja szolgáltatásait.

Forduljanak hozzánk bizalommal!

Bazsó Gergely

könyvtáros – marketing referens

„A közgyűjtemények versenyképességéért” – projektsorozat

Kapcsolattartó: Bazsó Gergely projektvezető

Tel.: 06-30/824-52-29 bazso.gergely@ramex.hu

A projekt kiírásának ideje: 2007. október 1.

Időtartama: folyamatos

Célcsoportja: közgyűjtemények

A projekt célja:

A RameX Reklámügynökség az egész országra kiterjedően ajánlja szolgáltatásait a közgyűjteményeknek. Szolgáltatásunk eddig főként profitorientált szervezetek számára volt elérhető, október 1-jétől azonban a reklám- és protokollélet fontos kiegészítő elemeit kínáljuk jelentős *kedvezményekkel a legkisebb igényekkel hozzánk fordulóknak is*. Küldetésünknek tartjuk, hogy – az üzleti életben már évtizedek óta bevált módon – bármely, nem nyereségérdekeltségű intézmény is képes legyen legalább minimális szinten áldozni arra, hogy *meghívott vendégeinek, munkatársainak, fenntartójának, olvasójának, alapítványi támogatóinak* kedveskedjen egyedi elkészítésű termékekkel.

Egyedileg feliratozva és logózva forgalmazunk egyebek mellett: *nyomdai termékeket* (brosúra, névjegy, levélpapír, prospektus, szóróanyag), *író- és irodaszereket* (toll, jegyzettömb, határ-időnapló, fali- és asztali naptár, boríték, pendrive), *ruházati termékeket* (kendő-nyakkendő, blúz, póló, esernyő), *kiegészítő termékeket* (táska, szatyor, kulcstartó, névjegyartó, pohár).

Mindez bármilyen rendezvényhez, tanácskozáshoz, összejövetelhez, konferenciához, búcsúztatóhoz, író-olvasó találkozóhoz, sajtóértekezlethez, vándorgyűléshez is kapcsolódhat.

Mind elképzeléseinket, mind pedig árkalkulációinkat a közgyűjtemények jelenlegi helyzetéhez igazítottuk, így bizton reméljük, hogy segítségükre lehetünk!